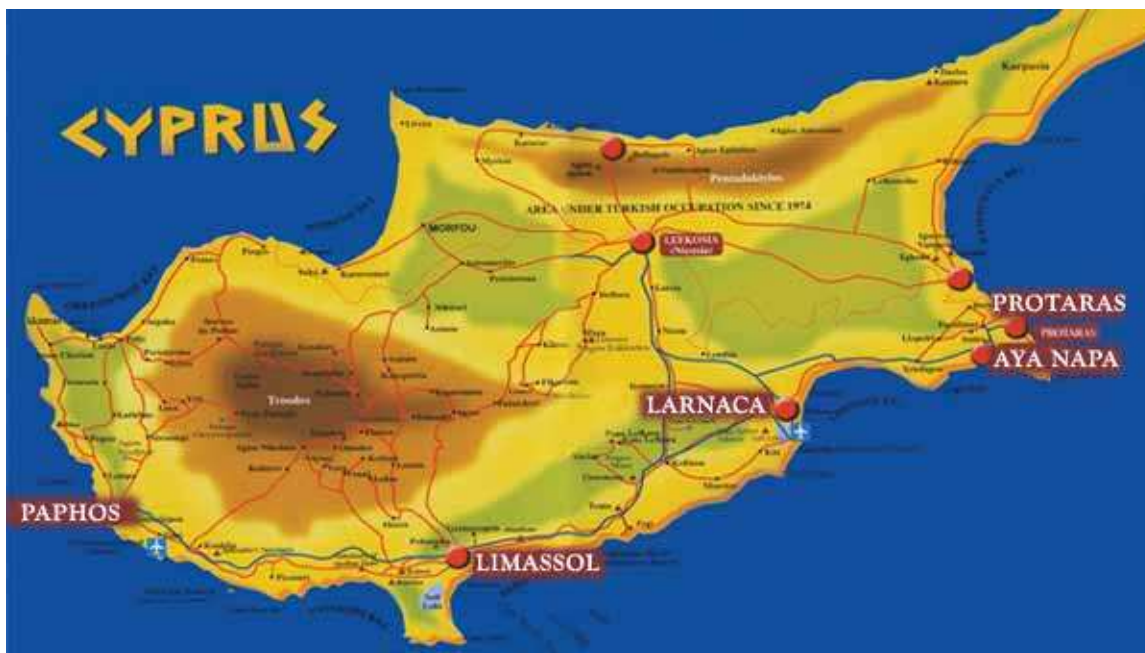

REPUBLICA CIPRU

Denumirea țării

Denumirea oficială este *Republica Cipru* iar denumirea convențională scurtă este *Cipru*.

Notă: Regiunea de nord a Ciprului este cunoscută sub numele de “*Republica Turcă a Ciprului de Nord*”, regiune recunoscută numai de Turcia. În prezent, la toate activitățile socio-culturale, economice și politice interstatale participă doar partea sudică a țării recunoscută ca stat independent – Republica Cipru.

Poziția geografică. Suprafața

Statul Cipru este o insulă din Marea Mediterană, situată în sud-estul Europei, avînd coordonatele geografice: 35 00 N, 33 00 E.

Suprafața totală a Ciprului, insula a III după mărime în Marea Mediterană, este de 9.251 km² din care 9.240 km² formează uscatul, iar 10 km² apa.

Insula are o lungime maximă de aproximativ 220 km, de la Cape Andreas, situat în nord-estul insulei, la extremitatea vestică a insulei, Cape Arnaoutis.

Lățimea maximă, de la Cape Gata, situat în sud, la Cape Kormakiti, situat în nord, este de aproximativ 90 km.

Lungimea liniei de coastă este de 648 km.

Notă 3.355 km² reprezintă suprafața cipriotă turcă

Tările învecinate

Ciprul este situat la aproximativ 70 km sud de Turcia ,100 km vest de Siria și 270 km vest față de Kastellorizon (extremitatea sud-estică a Greciei).

Conditii Naturale

Insula are o formă neregulată, partea de nord-est avînd o formă ascuțită spre direcția coastei de vest a Siriei, formînd Peninsula Karpas.

Activitatea seismică este moderată.

Relieful

Majoritatea uscatului este neted. Această parte netedă a uscatului este situată în interiorul insulei, purtînd numele de *Mesaoria* (greacă- “între munți”). *Mesaoria* se întinde de pe coasta de vest până pe coasta de est fiind încadrată de lanțuri muntoase; la nord lanțul de munți Kyrenia, paralel cu linia de coastă, lanț muntos ce se întinde până în Peninsula Karpas; punctul cel mai înalt al acestui lanț muntos atinge cota de 1.019 m.

La sud se află Munții Troodos, care acoperă majoritatea porțiunii sud-vestice a insulei. Țărmul din această parte a insulei este abrupt și stîncos. Vîrfurile cel mai înalt al acestui lanț muntos este *Olympus* cu o altitudine de 1.953m.

Condiții climatice

Ciprul are o climă temperat-mediteraneeană, cu veri arzătoare și uscate dar și un sezon răcoros și ploios care începe din luna octombrie și durează până în luna martie.

Volumul mediu de precipitații anual nu depășește 500 mm. Temperatura medie anuală este de 20,6 grade Celsius.

Vegetația și fauna

Pădurile de pin, cedru și chiparos acoperă aproximativ 1/7 din suprafața totală a Ciprului, în principal în zonele muntoase. Printre alți arbori indigeni putem menționa ienupărul, stejarul, măslinul, roșcovul. Eucaliptul a fost plantat extensiv în scopul forestificării insulei, măsură impunătoare, în special, în urma defrișării unor fișii enorme de pădure. În trecut, imensele păduri cipriote realizau un areal de viațuire pentru o diversitate considerabilă de păsări migratoare și animale, fapt pentru care erau recunoscute adevărate paradisuri naturale, dar pe parcursul secolelor, fișia forestieră care acoperea cîndva partea centrală a insulei a fost utilizată de oameni în scopuri economice, dar nu a mai fost restituită complet. Anumite eforturi în acest sens au fost efectuate de Marea Britanie în timpul colonizării insulei din sec.18 și 19. O daună considerabilă i-a fost adusă învelișului forestier prin incendii, în timpul conflictelor armate a partizanilor greci și turci din 1974.

Ciprul are puține animale sălbatice, în schimb, insula este vizitată de o mare varietate de păsări migratoare. Printre alte specii întâlnite pe insulă putem aminti becațele, pitpalacul, sitarul.

Cu scopul de a asigura protecția biodiversității teritoriului său, în cadrul proiectului menționat mai sus, în Cipru s-au delimitat cîteva rezervații și o regiune forestieră cu statut de rezervație națională, statul luînd astfel sub o protecție special direcționată 8.1 % din suprafața totală a insulei numai în 1996. Pe parcurs, anumite teritorii approximate au fost adiționate în schemele rezervațiilor. De asemenea cu scopuri ecologice, statul cipriot a ratificat o serie de convenții internaționale privind protecția biodiversității și a speciilor pe cale de dispariție, menținerea stratului de ozon, limitarea poluării aerului, schimbarea climei, problemele poluării transporturilor și multe alte probleme ecologice de ordin mondial.

Condițiile socio-umane

Majoritatea societății cipriote este formată de două populații: greacă și turcă, alături de acestea regăsim o importantă comunitate de armeni.

Sistemul educațional este separat, acesta fiind menținut de comunitățile grecești și turce. Învățământul grecesc cipriot este administrat de Ministerul Educației. Zece ani de școală elementară sunt obligatorii pentru toți copiii cu vârsta cuprinsă între 5 și 15 ani. La începutul anilor '90, în învățământul primar grecesc cipriot se înscriau aproximativ 63.000 de copii anual. Studiile superioare erau oferite de University of Cyprus,

Intercollege ș.a. Învățământul turcesc cipriot este administrat de Republica Turcă a Ciprului de Nord. Rata analfabetismului este scăzută în ambele comunități.

Limbile oficiale ale statului sunt limba greacă și turcă, acestea fiind folosite în instituțiile statale oficiale, și de asemenea în limbajul cotidian. Datorită extensiei turismului și rolului acestuia în economia cipriotă, o altă limbă, cea engleză, este vorbită în majoritatea orașelor spre a asigura anumite facilități turiștilor.

Populația

Populația totală a insulei este de aproximativ 762.887, estimare făcută în iulie 2001, din care 78% reprezintă populația greacă cipriotă (99,5% locuiesc în regiunea cipriotă grecească; 0,5% locuiesc în regiunea cipriotă turcă), 18% reprezintă populația turcă cipriotă (1,3% dintre aceștia locuiesc în regiunea cipriotă grecească; 98,7% locuiesc în regiunea cipriotă turcă), iar restul de 4% este ocupat de alte etnii (99,2% locuiesc în regiunea cipriotă grecească iar 0,8% în regiunea cipriotă turcă).

1. populația pînă la 14 ani	22.95 %
2. populația cu vîrsta între 14 și 65 ani	66.26%
3. populația cu vîrsta peste 64 ani	10.79 %

Natalitatea este de 13,08 nașteri/1.000 locuitori.

Mortalitatea este de 7,65 decese/1.000 locuitori.

Longevitatea medie este de 76,89 ani: 74,6 ani la bărbați
79,3 ani la femei

Diviziunea pe sexe

● la naștere	1,05 m/f
● sub 15 ani	1,05 m/f
● 5-64 ani	1,02 m/f
● peste 65 ani	0,77 m/f
● populația totală	1,00 m/f

Estimările din 1999 au arătat că pe insulă trăiesc un număr de 400 persoane infectate cu virusul HIV.

Din totalul populației cipriote, 78 % sunt adepții religiei ortodoxe, 18 % sunt musulmani, iar 4% alte religii.

Membrii comunității grecești aderă la Biserica Ciprului ce este în concordanță doctrinară cu biserica Ortodoxă Estică. Arhiepiscopul, care este episcopul Nicosiei, și alți trei episcopi ai bisericii Cipriote sunt aleși de membrii bisericii.

Minoritatea turcă este în marea majoritate de religie musulmană.

Celelalte mici grupări religioase includ religiile Romano-Catolică, Creștină-Arabă, Evreiască.

Așezări umane. Orașe

Capitala Ciprului este orașul Nicosia (Lefkosia), acesta fiind și principalul centru comercial, cultural și științific al țării. Fiind o capitală veche, care datează mai mult de 1000 ani, este firesc că interesul pentru acest oraș este unul multiplu, atât economic, cât și istoric. Itinerarul unei excursii reușite nu trebuie nicidecum să ocolească aceste locuri fermecătoare. O importanță culturală deosebită prezintă muzeele din Nicosia, printre care se numără Muzeul de Bijuterii, Muzeul Istoriei Monedei Cipriote, Centrul Municipal de Arte, Muzeul „Leventis”, care prezintă un scurt istoric al capitalei și în 1991 a fost onorat cu titlul de „Muzeul Anului” în Europa. Un cartier renumit al Nicosiei este „Laiki Geitonia”, o regiune de deplasare pedestriană, renovată cu acuratețe de arhitecți pentru a păstra atmosfera tradiției, și a readuce la viață sectorul distrus în urma conflictelor armate din 1974. Cel mai impresionant muzeu istoric al capitalei rămîne a fi muzeul „Cipru”, colecțiile cărui datează Era Neolitică. Nicosia este un oraș al contrastelor, la fel ca și întreaga insulă. Aici conviețuiesc străzi care nu s-au schimbat pe aspect arhitectural tocmai din sec. XVI, și totodată mari centre comerciale. Spre exemplu, o vie amprentă a civilizației moderne o atestăm prin edificiile Colecției Naționale de Artă Contemporană sau ale Muzeului de Folclor, a celui Bizantin etc. Cunoscut, în vremurile străvechi, sub numele de *Ledra*, orașul a fost sub tutela bizantină în secolul 4 d.c. iar apoi sub stăpânirea regilor Ierusalimului, în 1192, fiind cucerit apoi de venețieni în 1489, de imperiul otoman în 1571 iar apoi de britanici în 1878.

Fiind colonie britanică, Nicosia a devenit capitala acesteia în anul 1925 iar în 1960 a devenit capitala Ciprului independent. Într-un sens arhitectural, Nicosia poate fi reprezentată prin Muzeul Etnologic, care este cazat în casa lui Chatzigeorgakis Kornesios¹, sugerîndu-se amploarea valorii sale culturale, orașul fiind o succesiune continuă de perle a tezaurului cipriot.

Orașul a fost divizat în partea cipriotă turcă și grecească, în urma invaziei turcești din anul 1974.

Teritoriul Ciprului este împărțit în 6 districte: *Famagusta* (populație-20.516), *Kyrenia*, *Larnaca* (populație-59.600), *Limassol* (populație-129.700), *Nicosia*, *Paphos*.

Procesul de urbanizare alcătuiește o pondere de 56 %. (conform estimărilor din a. 1999).

Notă:

1. Chatzigeorgakis Kornosios – personalitate marcantă care figurează în istoria insulei, semnificând zeul puterii, protector al Ciprului

2. Districtul administrativ al părții cipriote turcești a cedat Kyrenia, o parte din Famagusta, o mică parte din Lefkosa(Nicosia) și Larnaca.

Resurse naturale

Principala resursă minerală este cuprul, după care a și fost denumită țara(grec. *Kypros*- lat. *Kuprum*).Cipru a fost principalul furnizor de cupru al lumii antice. Printre alte minereuri putem menționa azbestul, gips, crom, minereu de fier.

Altă resursă naturală importantă a țării este pământul arabil, acesta fiind o sursă importantă de venituri pentru mulți locuitori ai insulei.

Una dintre cele mai importante resurse naturale ale Ciprului îl constituie peisajele muntoase și cele de litoral, asigurând funcționarea facilă a turismului.

Agricultura

Aproximativ 47% din terenul arabil este cultivat; majoritatea fermierilor, cei din regiunea sudică a Ciprului, sunt organizați în asociații mici, private și utilizează o tehnologie foarte dezvoltată. Totuși, agricultura nu este ramura principală a economiei cipriote, fapt care se pune în vizor și prin simpla analiză a structurii terenului cultivabil. (diagrama 3)

Industria

Este dezvoltată industria extractivă (cupru, fier, azbest), textilă(îmbrăcăminte, încălțăminte) cea a materialelor de construcție, chimicalelor.

Industria energetică produce anual aproximativ 2.951 miliarde kWh și consumă cam tot atât, de aceea importurile și exporturile de energie electrică fiind nule. Combustibilul folosit pentru obținerea energiei electrice este 100% combustibil solid.

Veniturile anuale ale părții grecești sunt (estimare anul 2000) de aproximativ 2,9 miliarde dolari, iar veniturile anuale ale părții turcești(est.2000) de aproximativ 294 milioane dolari.

Transporturile și comunicațiile

Ciprul dispune de o rețea de șosele cu o lungime totală de aproximativ 10.780 km de parte greacă și de 2350 km de partea turcă, fiind cel mai convenabil transport național și unind toate orașele principale (tabelul 2) . Statul nu are nici un fel de sistem de căi ferate.

Tabelul nr. 1

Schema Distanțelor

Localitatea	Lefcosia							
Lemesos	80	Lemesos						
Pafos	152	72	Pafos					
Larnaka	47	70	142	Larnaka				
Troodos	80	51	123	121	Troodos			
Agia Napa	81	107	184	41	163	Agia Napa		
Polis	188	108	37	177	160	220	Polis	
Paralimni	85	111	178	44	158	5	219	Paralimni

Aeroporturi sunt în număr de 15 din care 3 sunt internaționale: *Larnaka* și *Paphos*, pe teritoriul cipriot grecesc, și *Tymbou (Ercan)*, pe teritoriul cipriot turcesc; heliporturile sunt în număr de 7.

Porturile cele mai importante sunt la *Famagusta*, *Kyrenia*, *Larnaca*, *Limassol*, *Paphos*, *Vasilikos*. Ciprul dispune de 1328 nave comerciale, 438 cargouri, 23 nave pentru transport chimicale, 6 pentru transport gaz lichid, 143 tancuri petroliere, 8 nave pentru pasageri.

Rețeaua de telefonie internă este dezvoltată, utilizându-se tehnologia modernă în acest sens. Legăturile telefonice cu continentul sunt făcute cu ajutorul a 3 cabluri coaxilare și 5 cu fibră-optică; există 6 mari furnizori de servicii de internet (ISP) iar numărul utilizatorilor de internet este de aproximativ 80.000. Este de asemenea dezvoltată și telefonია mobilă.

Relații comerciale

Cei mai importanți parteneri pentru export sunt Federația Rusă, Bulgaria, Marea Britanie, Grecia, Germania ș.a.

Cei mai importanți parteneri pentru import sunt Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Italia, Germania, Grecia ș.a.

Turismul

Ceea ce face din Cipru o țară atractivă și fascinantă pentru turiști, este tocmai istoria lungă și tulburată a țării, datînd din anul 7.500 Î.C; varietatea peisajelor ce se pot întîlni satisfac toate gusturile vizitatorilor datorită unicității lor.

Turiștii pot vizita peisaje arheologice, muzee ale artei populare, bazilici, fresce bizantine, case tradiționale; aceștia pot merge pe străzi pavate și poduri medievale pot lua parte la sărbători, festivalе anuale sau la culesul citricelor sau măslinelor, o activitate înfăptuită cu mult tradiționalism în cazul ritualurilor, și cu tehnicile cele mai moderne în cazul practicii uzuale.

Excursiile sunt organizate de o mare varietate de operatori de turism oferindu-se astfel posibilitatea vizitării unei game largi, variate și interesante a locurilor de pe această insulă.

Vizitatorii Ciprului au oportunitatea de a vizita țările învecinate în vase luxoase de croazieră. Agențiile de voiaj oferă astfel de croaziere în Egipt(2 zile), Grecia și insulele Greciei (7 zile).

Un număr mare de turiști sunt atrași cu ocazia desfășurării Raliului Ciprului, acesta fiind inclus în cadrul Campionatului Mondial de Raliuri.

Suvenirurile pot fi cumpărate dintr-un număr mare de chioșcuri situate de o parte și de alta a șoșelelor. Artizanii ciprioți sunt renumiți pentru produsele din ceramică, împletituri, țesături manuale, cele din argint și cupru. De asemenea, turiștii mai pot cumpăra timbre și monezi vechi, articole din lemn sculptat, obiecte de îmbrăcăminte din lână. Oricărui turist îi va fi de folosul calendarul de sărbători:

Sărbătorile naționale ale Ciprului sunt:

1 Ianuarie – Ziua Anului Nou

6 Ianuarie – se sărbătorește îndeosebi în orașele de pe marginea mării și în unele orașe mari, unde apa este sfințită, se aruncă o cruce în apă, iar tânării înotători sar să o caute.

Lunea Verde – este sărbătorită înainte cu 40 de zile înainte de

Paște

Ziua Carnavalului – are loc înainte cu câteva zile de LENT

25 Martie – este o importantă sărbătoare religioasă

1 Aprilie – este o sărbătoare națională când elevii claselor gimnaziale și studenții participă la slujbe religioase

Paștele(martie-aprilie) – este cea mai importantă sărbătoare a grecilor ciprioți

1 Mai –sărbătoarea națională a tuturor ciprioților(nu numai a celor ce muncesc)

15 August – este o sărbătoare a grecilor ciprioți

1 Octombrie – ziua independenței Ciprului;este sărbătorită printr-o paradă militară

28 Octombrie – este o importantă sărbătoare națională a grecilor cunoscută și sub numele de “Okhi”; în această zi grecii au refuzat cererea lui Mussolini din 1940 de a se alătura teritoriului grec.

15 Noiembrie – turcii ciprioți sărbătoresc ziua independenței

25 Decembrie – este o sărbătoare religioasă a grecilor ciprioți;

26 decembrie – este de asemenea o sărbătoare națională

Orice turist va gusta din magnificele peisaje ale Ciprului, indiferent de sezonul în care îl va vizita, timpul pe această insulă pitorească fiind însoțit de o vastă gamă de evenimente socio-culturale, festivaluri și

concursuri dintre cele mai variate, de la concursuri de matematică pînă la expoziții de vinuri din Septembrie(*), concursuri de dans și poezie, parade.

- Cel mai renumit vin al Ciprului este și cel mai vechi vin din lume, numit Commandaria, un vin dulce de desert, producția căruia este ținută în secret. Un lucru este totuși sigur, gustul acestui vin este irepetabil, datorită faptului că producătorii niciodată nu termină un butoi pînă la capăt, ci în fiecare an îl amestecă cu vinul nou. Astfel, și un vin gustat azi are picături ale unor epoci demult apuse.

